

PUUMARKKINATYÖRYHMÄN KOKOUS 4/2023

Aika perjantai 8.12.2023 klo 14.30–16.30

Paikka kokoushuone Jakovara, kokouskeskus Mariankatu 9 tai etäyhteyksin

Osallistujat Sari Essayah, pj
Tuula Packalen, vpj.
Erno Järvinen
Tino Aalto
Sauli Brander
Jyri Inha
Simo Jaakkola
Juho Rantala (etänä)
Jussi Kumpula (etänä)
Karoliina Muukkonen
Marko Mäki-Hakola
Karoliina Niemi
Henrik Nieminen
Rauno Numminen
Kari Palojärvi
Ari Eini (etänä)
Sari Tasa (etänä)
Eija Vallius (etänä)
Satu Rantala, siht.

Asiantuntijat Eero Mikkola, Luke
Josefiina Tiainen, MMM
Jouni Koskela, MMM (etänä)

1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Varapuheenjohtaja Tuula Packalen avasi kokouksen klo 14.35. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio. Ministeri Sari Essayah liittyi mukaan kokoukseen ajankohtaiskatsauksessa.

2 Tiedoksi markkinakatsaukset (liitteet 2a, 2b, 2c ja 2d)

Sahateollisuus ry, Koneyrittäjät ry, MTK r.y. ja Metsäteollisuus ry nostivat puumarkkinatyöryhmälle esityksiensä tärkeimmät näkökohdat. Markkinakatsaukset kokonaisuudessaan (liitteet 2a-2d) on toimitettu puumarkkinatyöryhmälle etukäteen.

3 Ministerin ajankohtaiskatsaus

Ministeri Sari Essayah kertoi hallinnonalan ajankohtaisista asioista puumarkkinatyöryhmälle.

Ministeri kertoi osallistuneensa syyskuun lopulla metsäisten EU-maiden For Forest -ryhmän ministeritaapaamiseen Itävallassa, jossa allekirjoitettiin julkilausuma EU:n metsäpolitiikasta. Julkilausumassa painotettiin kestävän biotalouden mahdollisuuksia ja kestävyiden kaikkien osa-alueiden sekä paikallisten olosuhteiden huomioimisen tärkeyttä kestävyiden edellytyksenä. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) on tuonut merkittävän muutoksen EU:n politiikkaan. Suuri määrä strategioita ja sitovia säädöksiä vaikuttaa nyt suoraan metsätalouteen ja puualaan.

Valtioneuvosto teki lokakuussa (19.10.2023) periaatepäätöksen Kansallinen metsästrategia 2035:stä. Valtioneuvoston tekemä periaatepäätös antaa valtionhallinnolle ohjeita ja suuntaviivoja metsäpolitiikan valmisteluun ja toteutukseen. Ministeri kertoi, että metsätalouden määräaikainen kannustejärjestelmä Metka tulee voimaan 1.1.2024. Metkan tukitasot ja -ehdot on vahvistettu valtioneuvoston asetuksella.

Ministeri kertoi, että valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen Metsähallituksen merituulivoimahankkeiden huutokauppojen käynnistämisestä viidellä yleisellä vesialueella. Toteutuessaan hankkeet lisäävät Suomen uusiutuvan sähkön tuotantoa kolmanneksella. Metsähallituksen omistajapolitiikkaa on työstetty kolmikantaisessa valmisteluryhmässä (MMM, YM, MH). Omistajapolitiikka on tarkoitus hyväksyttäväksi tammi-kuussa 2024 ministeriryhmässä sekä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi on valmistumassa. Luke ja Syke ovat selvittäneet alue-ekologisen suunnittelun tuloksia ja vaikutuksia sekä menetelmien toimivuutta ja kehittämistarpeita. Lisäksi on arvioitu valtion metsien suojelun tehostamistarpeita ja mahdollisuuksia. Arvioinnin tulokset esitellään 12.12.2023.

EU:n biodiversiteettistrategiaan liittyvä vanhojen metsien kriteerityö etenee. Syke ja Luke tiedottivat tiistaina 5.12., että tarkastelukehikko Suomen luonnontilaisten ja vanhojen metsien tunnistamiseen on valmistunut. Olennaisena ministeri näki, että EU:n ohjeistusta noudatetaan kansallisessa kriteerityössä sekä sen että kriteerien tulee olla yksiselitteiset.

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia on valmistelussa. Ministeri korosti, että hallitusohjelman mukaisesti suojelun tulee kohdentua arvokkaimpiin kohteisiin, ei pinta-alaan. Vapaaehtoinen METSO-ohjelma on tärkeä väline suojelun lisäämiseksi. Lisäksi tulisi tarkastella muun kuin tiukan suojelun roolia suojelutavoitteiden saavuttamisessa. Ministeri näki, että monimuotoisuusstrategian toimenpiteissä on otettava huomioon mahdollinen ennallistamisasetus. Toimenpiteiden tulisi olla sellaisia, joilla ennallistamisasetuksen toimeenpanoa priorisoidaan, jos se lopulta voimaan tulee.

Ministeri piti tärkeänä, että Suomen on suunniteltava EU:n biodiversiteettistrategian sekä ennallistamis- ja metsäkatoasetusten edellyttämät toimet yhtenä kokonaisuutena. Hän korosti, että asetuksia pitää katsoa yhdessä eikä niin, että ensin tietyt tavoitteet käynnistyvät, mutta jo tehtyjä asioita ei huomioida.

EU-asetuksista ministeri nosti esiin EU:n ennallistamisasetuksen, jonka kolmikantaneuvotteluissa päästiin alustavasti sopuun 9.11.2023 ja joka hyväksyttiin viime viikolla Euroopan parlamentin ympäristövaliokunnan äänestyksessä. Lopullinen asetusteksti tulee vielä hyväksyä ministerineuvoston käsittelyssä ja parlamentin äänestyksessä. Asetus tulee todennäköisesti voimaan vuoden 2024 puolivälissä. Tämän jälkeen jäsenmailla on kaksi vuotta aikaa laatia kansalliset ennallistamissuunnitelmansa.

Ministeri nosti esiin metsien tilan seuranta- ja vapaaehtoisia strategisia suunnitelmia koskevan, 22.11. julkaistun asetusehdotuksen, joka on osa EU:n metsästrategian toimeenpanoa. Hän totesi, että metsien monitorointiehdotus toisi muutoksen nykytilaan, jossa jäsenmaat vastaavat metsätiedon tuottamisesta ja analysoinnista. Jatkossa tietoa tuotettaisiin myös komission perustamaa järjestelmää varten. Ministeri kertoi, että kannanmuodostuksessaan Suomi tarkastelee asetusehdotusta sen tuottaman lisäarvon ja kustannustehokkuuden näkökulmasta.

EU:n metsäkatoasetuksesta ministeri nosti esiin sen, että tällä hetkellä ministeriössä valmistellaan asetuksen kansallista täytäntöönpanoa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Hallituksen esitys metsäkatoasetuksesta on määrä antaa eduskunnalle syksyn 2024 aikana. Parhaillaan komissio valmistelee asetuksen toimeenpanon tueksi ohjeistuksia. Asetuksen soveltaminen alkaa vuoden 2024 lopulla.

Ministerin katsauksen jälkeen puumarkkinatyöryhmässä keskusteltiin ajankohtaisaiheista. Keskustelussa nostettiin esiin bd-strategia eli kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja kysyttiin sen jatko-askeleista. Metsäteollisuus totesi, että strategian nyt käsitteilyssä oleva luonnos ei ole hyväksyttävissä. Lisäksi nostettiin esiin huoli siitä, että strategia on yhä hallitusohjelman vastainen ja sen vaikutusarviointit vajavaisia. Toivottiin, että strategiaa pystyttäisiin vielä ennen lausuntokierrosta tarkastelemaan huolellisesti.

Keskusteluissa nousi myös esille vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelu, Luken ja Syken valmisteluma raportti sekä kriteerien ja kynnysarvojen määrittelyn jatkotyöstö. Pidettiin huolestuttavana, että raportti ei tarjoa selkeää näkemystä ministeriöiden eikä poliittisten päättäjien tueksi. Raporttiin toivottiin täsmennyksiä, jotta saataisiin selvät ohjeet muun muassa maastotyön tekemisen tueksi.

Keskusteltiin metsien kasvun lisäämisestä. Nähtiin, että aktiivisella ja oikea-aikaisella metsänhoidolla voitaisiin taata, että puuta on saatavilla nyt ja tulevaisuudessa. Nähtiin, että hallitusohjelmassa on paljon hyviä kirjauksia ja nyt kaivattaisiin konkretiaa. Nostettiin myös esiin, että metsien kasvuun liittyvien mahdollisuuksien luomisesta tulisi puhua enemmän. Kasvua rajoittavista tekijöistä puhutaan paljon.

Metsähallituksen omistajapoliittiset kysymykset nähtiin tärkeinä puun saatavuuden kannalta. Toivottiin, että hallitusohjelman mukaisesti kestävätkä hakkuumahdollisuudet hyödynnettäisiin optimaalisesti.

Keskusteluissa nostettiin esiin tiedepaneelit. Koettiin, että kaikki paneelit eivät ota huomioon taloudellisia realiteetteja tai työntekijän asemaa. Metsäbiotalouden tiedepaneelin aktiivinen toiminta nähtiin tärkeänä. Kysyttiin, onko metsäbiotalouden tiedepaneelilta tulossa kilpailukykyä vahvistavia julkaisuja.

Oltiin huolissaan Metsäkeskuksen koulutus- ja neuvontaväen vähennyksistä. Metsäkeskus vastasi, että neuvontaa ei tulla lopettamaan, mutta toimintatapaa tullaan muuttamaan ja käytettävillä resursseilla pyritään mahdollisimman vaikuttavaan työhön.

Keskustelussa nousi esiin myös puun energiakäyttö ja huoli jalostuskelpoisen ainespuun ohjautumisesta polttoon.

4 Teemoja puumarkkinaselvitykseen - Luken ppp-projektiehdotus, Eero Mikkola, Luke (liite 3)

Eero Mikkola Luonnonvarakeskuksesta esitti puumarkkinatyöryhmälle projektiehdotuksen ja teemoja puumarkkinaselvitykseen.

Puumarkkinatyöryhmässä keskusteltiin esityksestä. Puumarkkinaselvitys nähtiin tarpeellisena ja pidettiin hyvänä, että selvitystä on nyt lähdetty edistämään. Keskusteltiin eri teemoista ja niiden priorisoinnista. Puuttuvina teemoina nostettiin esiin logistiikka, mutta myös digitalisaatio, resurssit, lainsäädännön muutosten vaikutukset puumarkkinoihin sekä EU-säädösten vaikutus puun tarjontaan ja saatavuuteen. Käydystä keskustelusta teemoina nousivat esiin myös muun muassa metsien kasvuun panostaminen, puumarkkinalogistiikan optimointi, puumarkkinamallien benchmarkkaus, data ja datan omistajuus, puumarkkinoiden toimivuus kokonaisuutena ja metsärahasotot. Keskusteltiin siitä, pitäisikö selvityksessä olla mukana suosituksia toimenpiteistä. Nähtiin, että suositukset ja niihin valitut näkökulmat voisivat aiheuttaa ristiriitaa toimijoiden kanssa. Keskusteltiin selvityksen rahoituksesta. Nähtiin, että selvitys tarvitsisi enemmän julkisen rahoituksen kuin public-private -rahoituksen. Metsäteollisuus ry korosti, että kilpailulainsäädännöllisestä näkökulmasta tiettyjä kokonaisuuksia ei voida käsitellä. Nähtiin, että olisi hyvä tehdä selvitystä yhdessä muiden ministeriöiden kuten TEM:in kanssa. Keskusteltiin myös mahdollisista selvityksen toteuttajatahoista. Nostettiin esiin muun muassa riippumattomat selvityshenkilöt sekä kilpailu- ja kuluttajavirasto.

5 Muut asiat

Ei muita asioita.

6 Tiedoksi

Ei asioita tiedoksi.

7 Seuraava kokous

Puumarkkinatyöryhmän seuraava kokous järjestetään 13.3.2024 klo 10.00–12.00.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.10.

Liitteet:

Liite 1 Edellisen kokouksen muistio

Liite 2a Koneyrittäjien katsaus marraskuu 2023

Liite 2b Sahateollisuus Puumarkkinatr_08122023

Liite 2c MTK puumarkkinatyöryhmä joulukuu2023

Liite 2d Metry Puumarkkinakatsaus 2023 12 08

Liite 3 Teemoja puumarkkinaselvitykseen - Luken ppp-projektiehdotus